خراسان روزنامه صبح ایران
پنجشنبه ۲۸ آبان ۱۳۹۴ . ۷ صفر ۱۴۳۷ . شماره ۱۹۱۲۴

فراکسیون «ضد رکود» یکشنبه آینده در مجلس تشکیل می‌شود

نماینده مردم تهران در مجلس از تشکیل فراکسیون ضد رکود در مجلس شورای اسلامی در یکشنبه هفته آینده خبر داد. مهرداد بذرپاش نماینده مردم تهران در گفتگو با مهر گفت: در این جمع من و آقایان محمدرضا پورابراهیمی، جعفر قادری، حمیدرضا فولادگر، الیاس نادران، علی اصغر زارعی، سید مسعود میر کاظمی و علیرضا زاکانی حضور دارند و تا روز تشکیل نیز افراد دیگری به این جمع اضافه خواهند شد.

تالار شیشه‌ای

ایمان مقدسیان
economic@khorasannews.com

پایان منفی بورس در روز چهارشنبه

شاخص کل بورس تهران روز چهارشنبه با ۱۴۲ واحد افت به زیر کشیده شد و به ۶۲۸۷۱ واحد رسید. بیشتر سهام بزرگ بازار منفی بودند و همراه، تاپیکو و بانک ملت بیشترین تأثیر را در این روند منفی داشتند. بدین ترتیب با این افت شاخص سطح ۶۳ هزار مجدداً از دست رفت. به نظر می‌رسد؛ بازار برای رشد ادامه‌دار نیاز به پتانسیل‌های جدی‌تری دارد، یکی از این پتانسیل‌ها اجرایی شدن برجام است، بدین ترتیب بخشی از شرکت‌های بورسی می‌توانند از مزایای رفع تحریم‌ها استفاده کنند و به سمت حوزه‌هایی حرکت کنند که تا الان برایشان میسر نبوده است، از طرفی در نگاه کلان می‌توان به تأمین مالی از خارج، هرچند که بسیار دشوار و با موانع فراوانی روبه‌رو ست، به عنوان روزنه برای برون رفت از شرایط فعلی چشم امید داشت. در چشم‌انداز میان مدت، کاهش نرخ بهره و نرخ بازده مورد توقع سرمایه‌گذاران نیز به عنوان یکی از متغیرهای بنیادی تأثیر گذاری می‌تواند زمینه ساز افزایش p/e شود. مسئله دیگری که سهامداران به دقت آن را دنبال می‌کنند قیمت‌های جهانی فلزات و نفت است که فعلاً در سطح قابل قبولی نیست، لیکن افزایش نرخ ارز می‌تواند بخشی از کاهش قیمت فلزات و نفت را جبران کند که در این زمینه نیز عبور دلار از ۳۵۰۰ تومان از نکات مورد توجه در چند هفتهٔ اخیر است. علاوه بر موارد ذکر شده، پیش‌بینی نهادهای بین‌المللی از شرایط اقتصادی کشورمان رشد اقتصادی دست کم ۳ و دست بالا ۶ درصدی است که در صورت وقوع این رشد، می‌توان به تغییر شرایط در بازار سرمایه امیدوار بود. با این وجود تا زمانی که نگاه سیستماتیک به مسائل اقتصادی در جریان نباشد، سیاست گذاری‌ها نتایج مورد انتظار را به ارمغان نمی‌آورند، برای نمونه در مورد بخشی از شرکت‌های بورسی با توجه به رکود دامنه دار و کاهش در فروش از همان ابتدای سال قابل پیش‌بینی بود که سال ۹۴ برایشان سال سختی خواهد بود، شرکت‌های سیمانی از این جمله‌اند، به رغم افزایش در قیمت انرژی، نرخ فروش محصولات سیمانی هاتغییر نکرد و حتی به خاطر رکود، مجبور به ارائه تخفیف نیز شدند، اما همین شرکت‌ها مجبورند ۱۴ درصد افزایش در حقوق کارکنانشان را بپذیرند. در مورد شرکت‌های پتروشیمی هم به نوعی دیگر این مسئله وجود دارد، نرخ خوراک گران شده است، اما قیمت گذاری اوره به دلیل استفاده در بخش کشاورزی، زیر نظر دولت است. نه افزایش اجباری حقوق کارکنان و نه قیمت گذاری دولتی محصولات تولیدی شرکت‌های بورسی، هماهنگ با اجزای دیگر سیاست گذاری‌ها نیست. لایحهٔ بودجه که در هفته‌های آتی به مجلس ارائه می‌شود، برای شرکت‌های بورسی مهم است، باید دید چه میزان از این ناهماهنگی‌ها در این لایحه برطرف شده است؟

نبض بازار

۵۰ هزار وام جدید قفل مسکن را باز خواهد کرد؟

مرکز آمار، گزارش خود در خصوص وضعیت مسکن در تابستان امسال در تهران را منتشر کرد که بر اساس آن طی تابستان امسال نسبت به تابستان سال ۹۳ تعداد معاملات زمین مسکونی ۴۰ درصد و معاملات مسکن ۲۰/۷ درصد کاهش یافته است. موضوعی که خلاف برخی پیش‌بینی‌ها مبنی بر رونق نسبی در بخش مسکن است. در حالی که آمار معاملات ثبت شده در سامانه مسکن رو به افزایش بود و با توجه به آن آمار برخی از رونق مسکن خبر داده بودند، برخی دیگر از فعالان بازار مسکن از صوری بودن معاملات ثبت شده خبر دادند. مثلا رییس اتحادیه مشاوران املاک تهران اتخاذ سیاست‌های اشتباه در سازمان‌هایی همچون سازمان امور مالیاتی را در سوق یافتن بخش مسکن به سوی عقد قرارداد‌های صوری در جهت فرار مالیاتی موثر عنوان کرد. منظور عقابیی اخذ مالیات از خانه‌های خالی بوده است که در اصلاحیه قانون مالیات‌های مستقیم تصویب شده و از سال آینده اجرایی می‌گردد. با این حساب و با توجه به آمار رسمی مرکز آمار به نظر می‌رسد حداقل تا تابستان امسال نه تنها اثری از رونق مسکن دیده نمی‌شود بلکه معاملات به شدت کاهش یافته است. در همین حال قیمت‌ها نیز صعودی بوده و قیمت زمین مسکونی ۴/۵ درصد، زیربنای مسکونی، ۶/۶ درصد و نرخ اجاره ۱۱/۷ درصد طی تابستان ۹۴ نسبت به تابستان ۹۳ گران شده است. با این حال طرح‌های جدید دولت برای رونق بخشی به مسکن همچنان ارائه می‌گردد بعد از وام‌های ۴۰، ۶۰ و ۸۰ میلیونی صندوق پس‌انداز یکم، آزادسازی ارائه وام مسکن توسط بانک‌های تجاری، افزایش سقف وام اوراق حق تقدم و نهایتا امکان تجمیع انواع وام‌ها، وزیر راه اعلام کرد تا آخر این هفته ۵۰ هزار وام بافت فرسوده ابلاغ می‌گردد. اگرچه کارشناسان معتقدند طرح‌ها و وام‌های دولت ضعیف‌تر از آن است که بر رکود واقعی و انتظارات فعلی (ناشی از شرایط مذاکرات) غلبه کند اما این احتمال می‌رود تجمیع آنها در بلند مدت باعث رونق بخش مسکن شود.

یازدهمین جلسه دادگاه متهم نفتی برگزار شد

پول نقد ب.ز ۱۰ میلیارد یورو آب رفت!

ب.ز: همین که دولت عوض شد من دزد شدم

یازدهمین جلسه رسیدگی به اتهامات ب.ز، دیروز برگزار شد. در این جلسه، وی در رابطه با گفته های قبلی خود مبنی بر در اختیار داشتن ۲۲ میلیارد یورو پول نقد، مدعی شد: بانکی که این وجوه در آن قرار دارد، ۱۰ میلیارد یورو از این مبلغ را به خاطر بدهی ها و ال سی هایی که وی داشته، کسر کرده است و بدین ترتیب وجوه نقد متهم به ۱۲ میلیارد یورو تقلیل یافته است. این در حالی است که پس از مطرح شدن ادعای دارایی ۲۲ میلیاردی از سوی ب.ز در هفتمین جلسه دادگاه هیچکدام از مسئولان بانک مرکزی این ادعا را تایید نکرده بودند و حتی سیف به صراحت گفت که این گفته ب.ز هم کذب است.

■ ۱۰ میلیارد از ۲۲ میلیارد من نزد بانک مربوطه کسر شده است!

به گزارش خبرگزاری تسنیم، ب.ز در یازدهمین جلسه محاکمه متهمان نفتی، به پول‌های بلوکه شده اشاره کرد و گفت: از مبلغ ۲۲ میلیارد یورویی که قبلا اشاره کرده بودم، متاسفانه بانکی که پول ها در آنجا قرار دارد ۱۲ میلیارد یورو را تایید کرده و ۱۰ میلیارد را به خاطر ال سی ها و بدهی هایی که داشتم کسر کرده است.

وی همچنین با اشاره به ارزیابی ملک ایران زمین گفت: وکلای شرکت نفت اعلام کردند که علت کاهش قیمت ارزیابی این ملک از یک هزار میلیارد و ۷۶۰ میلیون تومان به ۶۹۰ میلیارد تومان، تغییری در تراکم شهرداری بوده است که این مسئله صحت ندارد. کارشناسی این ملک با تراکم قبلی شهرداری صورت گرفته است و حتی اگر ادعای وکلای نفت صحیح باشد یک هزار و ۱۰۰ میلیارد تومان از قیمت ملک نباید کم شود.

■ نه بار نفتی گرفته و نه تحویل داده‌ام که فروشی داشته باشم

ب.ز در قرائت ادامه دفاعیات خود به بحث مطرح شده در کیفرخواست مبنی بر فروش نفت توسط ب.ز اشاره کرد و گفت: شرکت ISO او بانک مالزی صاحب بار نبوده اند که بتوانند آن را بفروشند. ضمن اینکه من در یک مرحله ۵۰ میلیون دلار و در مرحله بعد ۴۴ میلیون دلار بابت مترو که نشدن محموله های نفتی به انبار مالزی داده‌ام و قرار بود این مبلغ با دستور وزیر نفت به من پرداخت شود که انجام نشد. وی اضافه کرد: وقتی موضوع را به آقای م- ش گفتم، قرار شد با هماهنگی شرکت HK بارها از انبار مالزی به انبار شرکت فال انتقال یابد و فقط می دانم که این بارها به فال منتقل شدند و من نه باری تحویل گرفتم و نه باری تحویل دادم که فروشی داشته باشم. متهم اصلی پرونده نفتی با بیان اینکه در کیفرخواست عنوان شده مشخص نیست ب.ز با چه ترفندی توانسته بدون ارائه اسناد محمولات نفتی را به فروش برساند، گفت: بار نفت باری نیست که بتوان قاچاق کرد زیرا ۱۱ فقره برات شرکت نفت شامل ۱۸ کشتی ۵۰۰ متری بود. گمرک بدون سند و مدرک بار مردم را به کس دیگری نمی دهد لذا باری را که صاحبش من نبودم چگونه می‌توانستم بفروشم. اگر مدرکی دارید که من این کار را کرده‌ام ارائه کنید. ب.ز ادامه داد: من حدود ۹۰ میلیون دلار بابت مترو که نشدن محموله های نفتی پرداخت کردم و موظف به نگهداری بار و زارت نفت نبوده و نیستم و بیش از آن نیز به من مربوط نمی شود. وی ادامه داد: اگر آقایان مدعی هستند پرداخت های من صوری بوده است، باید ۱/۵ میلیاردی که خودشان پرداخت کردند صوری باشد. البته از خدای من است که این مبالغ صوری باشد تا حداقل ۱/۵ میلیارد از بدهی هایم کم شود. نکته دیگر این است که مگر بازپرس پرونده از منابع کارگزاران من مطلع بوده که منابع را صوری دانسته است. اگر مطلع هستند یک پرینت از حساب‌های کارگزاران را به دادگاه ارائه کنند.

ب.ز اضافه کرد: در کیفرخواست عنوان شده که طبق اظهارات ب.ز و م- ش تمام محموله های نفتی HK و صندوق بازنشستگی نفت به العقیلی و فال فروخته شده و وجوه آن دریافت شده است و ب.ز وجوه حاصل از فروش نفت را صرف خرید سهام هواپیمایی اونور ایر ترکیه چندین فروند هواپیما و چندین فروند کشتی کانتینردار کرده است.

وی گفت: پاسخ به این ادعا این است که وقتی باری نگرفتم چگونه آن را فروخته ام، اینها کارهای بازرگانی بین من و م- ش بود و آقای م- ش هواپیمای RG و کشتی های کانتینردار را سال ۸۸ برای من خریده است که لیست آن در حساب‌های شرکت SCT موجود است.

■ بازپرس از کجا متوجه شده پرداختی‌ها به HK صوری بوده است؟

متهم اصلی پرونده نفتی ادامه داد: در کیفرخواست عنوان شده است که پس از واریز ۱/۲ میلیارد یورو به حساب شرکت HK به صورت صوری، ب.ز مجددا درخواست خرید محموله نفتی می کند اما با مخالفت مدیران نفتی مواجه می‌شود. سوال اول این است که بازپرس از کجا متوجه شده که واریز این مبلغ صوری است آیا او از کارگزار من اطلاعاتی دارد. ضمن اینکه مگر من دیوانه بودم که هنوز مدارک بار اول را دریافت نکرده تقاضای خرید بار دوم را بکنم.

ب.ز افزود: وزیر نفت تقاضای ۱/۲ میلیارد دلار داشت تا این مبلغ صرف خرید غلات، گوشت و مرغ مورد نیاز کشور شود. به همین خاطر از من خواسته شد ۱/۲ میلیارد به حساب‌شان پول پرداخت کنم.

وی توضیح داد: برای انتقال این کالاها نیاز به کشتی داشتند که هزینه آن افزون بر ۱۰۰ میلیون دلار می شد و باید از شرکت دیمیتریس یونان می خریدند و من از این بابت ۲۰ میلیون دلار پول دادم. نکته جالب این است که اکنون نه این شرکت مبلغ پرداختی من را قبول دارد و نه وزارت نفت.

■ امروز جرم من همکاری کردن است

وی در ادامه در پاسخ به این موضوع که در کیفرخواست عنوان شده عملکرد شرکت SCT و بانک مالزی درست نیست گفت: قبل از تحریم پول در حساب بانک مسکن وجود داشت و در اختیار این بانک بود به طوری که روی این حساب خطاب به بانک ملت برگه مسدودی صادر کرده بود. اگر همان موقع دستور پرداخت می دادند، من کار را انجام می دادم و حرف شما درست بود. وی همچنین در پاسخ به این مطلب که عنوان شده ب.ز از تحریم بودن خود و مجموعه هایش مطلع بوده گفت: همه ما داشتیم کار ضد تحریم انجام می دادیم و این پول ها گیر کرده بودند و تلاش داشتیم مشکل حل شود و امروز جرم من همکاری کردن است. ب.ز در پاسخ به ادعای دیگری مبنی بر اینکه بدون مجوز از بانک مرکزی در امر جابه جایی ارز فعالیت می کرده است، گفت: این مطلب درست نیست من در خارج از کشور ارز یورو می گرفتم و ارز یورو هم می دادم. ارز خارج کشور چه ربطی به بانک مرکزی دارد. وی ادامه داد: هیچ کس در داخل کشور یک یورو هم به من نداده است. حتی اگر پولی هم در داخل داشتم طبق ماده ۶ قانون مبادلات ارزی بانک ها مجازند ارز غیر صادراتی و وجوه مربوط به اشخاص را خرید و فروش کنند.

■ ریال عربستان را به حج و زیارت با کارمزد زیر یک درصد تحویل می دادم

متهم اصلی پرونده نفتی ادامه داد: گفته می شود من در سال های قبل آدم کوچکی بودم در صورتی که سال ۸۵ هواپیمایی قشم را از سپاه خریدم. هواپیمایی قشم در اختیار سپاه بود که هواپیمایش سقوط کرد و در آن سقوط تعدادی از فرماندهان سپاه وجود داشتند. ب.ز گفت: بعد از این حادثه دستور داده شد تا سپاه هواپیمادار نکند تا کسی آسیب نبیند و همان موقع مصوب کردند و هواپیمایی قشم به من واگذار شد.

متهم اصلی پرونده نفتی در پاسخ به این مطلب که عنوان شده کارمزدش بسیار بوده است، گفت: آیا گرفتن کارمزد ۷ در هزار زیاد است. صرافی ها ۱۰ الی ۱۵ تا ۲۰ درصد کارمزد می گیرند. همین بانک ملت برای اینکه پول سازمان حج و زیارت را ببدهد ۱۶ درصد کارمزد گرفته بود در حالی که من زیر یک درصد کارمزد می گرفتم و در بانک‌های عربستانی ریال عربستان به سازمان حج تحویل می دادم.

ب.ز تاکید کرد: حواله پول بسیار سخت است و روند پیچیده‌ای دارد، این در حالی است که من روزانه ۳۰۰ حواله به دنیا صادر می کردم و اینگونه حرف زدن درباره من بی انصافی بزرگی است.

■ بانک مالزی معتبر است

متهم اصلی پرونده نفتی در پاسخ به این ادعا که ب.ز تلاش داشته بانک مالزی را بانک معتبری معرفی کند و با استقرار سیستم ریموت در تهران عملیات این بانک انجام می شد، گفت: من نمی دانم بانک معتبر از نظر بازپرس پرونده چیست، بانکی که بیش از ۱۰ کارگزار و ۳۸۲ حساب کارگزاری در بانک های دنیا دارد آیا نامعتبر است. ب.ز ادامه داد: کارمندان بانک ملت مستقر در بانک مالزی، در دفتر بازاریابی این بانک مستقر بودند و اصلا وظیفه کار بانکی نداشتند. وی همچنین درباره این مطلب که گفته شده است بانک مالزی در منطقه لابوان چند اتاق بیشتر نداشته است گفت: شما که اتاق من را دیده اید دفتر من حداقل دو برابر سالن دادگاه است، یعنی من اینقدر بدبخت شده بودم که برای بانکم در مالزی نتوانم ساختمان تهیه کنم. متهم اصلی پرونده نفتی درباره انجام عملیات بانک از طریق سیستمی در ایران نیز گفت: خدمات الکترونیک وظیفه همه بانک هاست و یک بانک می تواند از هر جای دنیا فعالیت های خود را انجام دهد. شما یک سند بیاورید که فعالیت های انجام شده بی هویت باشند. وی در پاسخ به این ادعا که گفته شده است وجود ۱۵ میلیارد یورو در منابع بانک ساخته ذهن ب.ز است، گفت: ساخته ذهن افراد که عملیاتی نمی شود شما الان در ذهن خودتان یک ریال را مجسم کنید و ببینید می توانید با آن چیزی بخرید یا نه؟

■ شرکت یوروسف ساختگی نیست

ب.ز گفت: گفته می شود من نام شخص مجهولی را به نام شرکت یوروسف ساخته و عنوان کردم از این شخص ۸ میلیارد و ۲۷۰ میلیون یورو وام گرفته‌ام در حالی که شرکت یوروسف یک شرکت قانونی در اوکراین است و بیش از ۲۰ سال سابقه فعالیت دارد. این شرکت یک موسسه خیریه است که مدیریت آن را ر- ب برعهده دارد.

متهم اصلی پرونده نفتی با بیان اینکه بسیاری از مطالب مداوم در کیفرخواست تکرار شده است، گفت: می گویند چرا بعد از تحریم نتیجه‌ای گرفته نشد در حالی که مگر من چه کاره بودم که بتوانم تحریم را حل کنم. مگر من وزیر خارجه بودم.

وی گفت: عنوان شده ب.ز در مقابل دستور پرداخت های شرکت HK برای پرداخت پول به پیمانکاران مقاومت می کرده و سپس آخرین مستمسک خود را تحریم عنوان کرده است. در پاسخ به این مطلب باید بگویم که شرکت HK حساب خود را در خردادماه سال ۹۱ باز کرد و پول ها را طی ۵ الی ۶ ماه پرداخت کرد. وی ادامه داد: مبلغ ۱/۵ میلیارد یورو را نمی توان به صورت یک جا پرداخت کرد ضمن اینکه آن زمان یک ماه به تحریم مانده بود و ۵ دی ماه بانک مالزی تحریم شد، چگونه می شود من ۶ ماه مقاومت کرده باشم و در مقابل آقایان همچنان پول واریز کنند. ب.ز گفت: ای کاش همان موقع به خاطر تحریم در خارج از کشور دستگیر می شدم تا امروز همه بگویند ب.ز آدم خوبی است، اما امروز که به ایران آمدم همه می گویند ب.ز آدم بدی است. وی اضافه کرد: اگر آدم بدی بودم ۱۵ خرداد سال ۹۲ آقایان با من قرارداد امضا نمی کردند، متاسفانه همین که دولت عوض شد من دزد شدم. ب.ز اضافه کرد: در کیفرخواست از قول «ص» ادعا شده که دریافت مبلغ هشت هزار و ۲۷۰ میلیون یورو و ام از بانک HSBC درست نیست و چون ب.ز احتمال داده با استعلام از این بانک معروف، موضوع مشخص شود، شرکتی به نام یوروسف را مطرح کرده تا نتوانند استعلام بگیرند. متهم پرونده نفتی اضافه کرد: اولاً من نباید به کارمندان سورینت درباره مسائل بانک مالزی توضیح می دادم و نمی دانستم روزی در قوه قضائیه باید راجع به این مسائل توضیح بدهم. بنابراین نیازی نبود به کارمندان توضیح بدهم که این وام را چگونه گرفتم. وی توضیح داد: شرکت یوروسف یک شرکت سرمایه گذاری با مدیریت ر. ب. است. این شخص توسط ب. به من معرفی شد و مدعی بود که قادر به انجام فارکس به صورت حرفه‌ای است و من برای او حساب باز کردم تا عملیات فارکس را از طریق بانک مالزی انجام دهد. ب.ز افزود: لذا به کارمندانم اعلام کردم قراردادی بین المللی تهیه کنند و در نهایت هم این قرارداد فقط برای من ارزش داشت. آقای ب. دو عملیات فارکس انجام داد که از شانس ما ۳۰۰ هزار یورو ضرر کرد. به همین خاطر حسابش را بستیم و به وی نیز اعلام کردیم.

در این هنگام نجفی نماینده دادستان تهران از متهم سوال کرد: آیا مبلغ هشت هزار و ۲۷۰ میلیون یورو در حساب های شما موجود است؟ که ب.ز گفت: هشت میلیارد و ۲۷۰ میلیون یورو را از فارکس HSBC به خاطر کار فارکس دریافت کرد و به حساب ب. واریز شده است. بنابراین این مبلغ به عنوان یوروسف نبوده و بابت انجام عملیات فارکس از HSBC دریافت کردیم. در ادامه دادگاه، کارشناس بانک مرکزی از طریق پاور پوینت، توضیحاتی را درباره موضوع دریافت وام از HSBC ارائه کرد و گفت: این موضوع یکی از موضوعات کلیدی در این پرونده است و قاعدتاً فرصت مطلوبی می طلبد تا توضیح داده شود. وی با اشاره به پیدایش مبلغ هشت میلیارد و ۲۷۰ میلیون یورو گفت: نکته جالب درباره مبالغ مطرح در این پرونده آن است که مثلاً بودجه کشور تاجیکستان در سال ۲۰۱۴ میلادی، یک میلیارد و ۹۲۳ میلیون یورو، افغانستان در سال ۲۰۱۳، دو میلیارد و ۱۲۲ میلیون یورو و مالزی ۵۹ میلیارد یورو بوده است. ب.ز نیز در پاسخ به این مطلب گفت: مگر شرکت HK به اندازه تاجیکستان است که یک و نیم میلیارد یورو مطالبه می کند. کارشناس بانک مرکزی در پاسخ به این مطلب که ب.ز گفته بانک HSBC متعلق به انگلیس نیست، گفت: با یک جستجوی ساده در گوگل مشخص می شود که بانک HSBC متعلق به بریتانیاست. وی درباره یوروسف نیز گفت: یوروسف یک مؤسسه غیرانتفاعی فرانسوی است که اساس فعالیتش، فعالیت‌های آموزشی و اجتماعی است. ریاست این مؤسسه را نیز خانمی به نام ویوان تیس به عهده دارد.

ایده‌های کسب و کارآرزان

کارآفرینی اجتماعی برای درآمدزایی از دل نیازهای مردم

قبلا دانستیم که هر جا یک خلاء وجود داشته باشد یک فرصت برای کارآفرینی هم هست. حال برخی این خلاء را در نیاز عده‌ای برای فخرفروشی می‌یابند و بستنی ۳۰۰ هزار تومانی عرضه می کنند و برخی هم در نیاز مردمی به آموزش، به یک وام خرد یا به ارتباط با بازار مصرف. کسب و کارهای اجتماعی بر موضوع دوم معطوف است.

هفته گذشته با ماهیت و نحوه کار در کسب و کارهای اجتماعی آشنا شدیم. دیدیم که در این کسب و کارها هدف اصلی کسب سود نیست بلکه کمک به یک قشر و حل مشکلات آنان و توانمندسازی آنها هدف اصلی است. البته در کنار آن می‌توان درآمدی هم کسب کرد و یک کسب و کار پایدار ایجاد نمود. به طور کلی این کسب و کارها دو دسته اند: اول کمک به قشر مصرف کننده (فروشگاه‌های نیمه خیریه و...) و حالت دوم این است که به تولید کنندگان کمک شود. آموزش و توانمندسازی و بازاررسانی محصولات تولیدی برخی اقشار از این دسته است. هفته گذشته در مورد فروشگاهی که به تولید کنندگان خانگی صنایع دستی کمک می کند تا محصولاتشان را به فروش برساند صحبت کردیم. این فروشگاه نمونه‌ای از دسته دوم یعنی کمک به تولید کننده است. این هفته ضمن توضیح ماهیت کسب و کار اجتماعی معطوف به تولید کننده، یک مثال در مورد آن ذکر می کنیم.

خلاء «بازار» را پوشش دهید

فرض کلی بر این است که هر کسی بتواند محصول با کیفیتی تولید کند، می تواند با عرضه آن در بازار به رقابت با سایر تولید کنندگان بپردازد و در صورت حفظ کیفیت و قیمت مناسب، کسب و کار پایداری داشته باشد. اما دلایل بسیاری وجود دارد که همه نتوانند در شرایط مساوی تولید و رقابت کنند. مثلا یک هنرمند صنایع دستی روستایی با دو مشکل مواجه است: اولا برای بازاررسانی محصولاتش مشکل دارد و ثانیا ارتباط مستمری با مشتریانش ندارد تا کیفیت محصولاتش را بر اساس نیاز مشتری به روز کند. لذا ممکن است یک سرمایه و ظرفیت بزرگ (هنرمند روستایی) از گود رقابت خارج شود و علاوه بر اینکه کسب و کارش مختل می گردد، هنرش برای همیشه غیرقابل استفاده بماند. همینطور است. علاوه بر آن ممکن است افراد بسیار دیگری، به دلیل عدم دسترسی به آموزش حداقلی نتوانند به بازار یک حرفه ساده وارد کنند. معروف‌ترین مثال هم مربوط به کسانی است که به دلیل عدم دسترسی به یک سرمایه حداقلی اولیه همیشه بیکار می‌مانند و یا اینکه مورد بهره کشی و سوءاستفاده کنندگان قرار می گیرند. به مثال تاریخی زیر دقت کنید:

رهاندن فقرا از استثمار با یک کسب و کار اجتماعی

بسیاری از زنان در شرق آسیا به زندگی خود با مبوبافی (ایجاد سبد یا وسایل دیگر از ساقه گیاهان) مشغول بوده و هستند اما به خاطر اینکه توانایی مالی برای تهیه مواد اولیه خود را نداشتند مجبور بودند با دستمزد حداقل برای برخی سرمایه داران کار کنند و یا اینکه وام هایی با بهره های کمرشکن بگیرند که باعث فقر بیشتر آنها می‌شد. پروفسور یونس محمد، با دیدن همین شرایط در روستاهای بنگلادش به فکر یک بانک اجتماعی افتاد تا با پرداخت وام خرد به این افراد آنها را از چنگال فقر و استثمار نجات دهد. احتمالا ماجرای گرامین بانک را به عنوان مدل فقرزدایی قبلا شنیده‌اید اما نگاه به این موضوع از منظر یک کسب و کار اجتماعی هم جالب است.

کمک به کسب و کارهای روستایی

در برخی روستاها یا مناطق محروم، ظرفیت ها و منابعی وجود دارد که برای شکوفایی نیاز به کمک دارد. یک نمونه از این ظرفیت ها، هنرها و صنایع دستی است. هنرها و صنایعی که صاحبان آن برای اقتصادی کردن فعالیتشان، نیازمند ارتباط با بازار مصرف و شاید کمی آموزش هستند. یک کارآفرین اجتماعی می‌تواند این خلاء را پر کند. ممکن است نیاز باشد از یک معلم یا مدرس برای ارائه آموزش های لازم در آن حوزه شغلی استفاده شود. یعنی باید مردم توانمندتر شوند تا بتوانند کسب و کاری پایدار داشته باشند. باید ارتباط تولید کنندگان روستایی با بازار ایجاد شود. علاوه بر معرفی و عرضه محصولات در مناطق مختلف، لازم است نیازها و علاقه مندی های مصرف کنندگان هم به تولید کنندگان منتقل شود. اگر توانمندسازی، ایجاد کسب و کار و فروش محصولات گروه هدف موفقیت آمیز طی شود، قطعا درآمد مناسبی برای کارآفرین اجتماعی به عنوان واسط ایجاد خواهد شد.